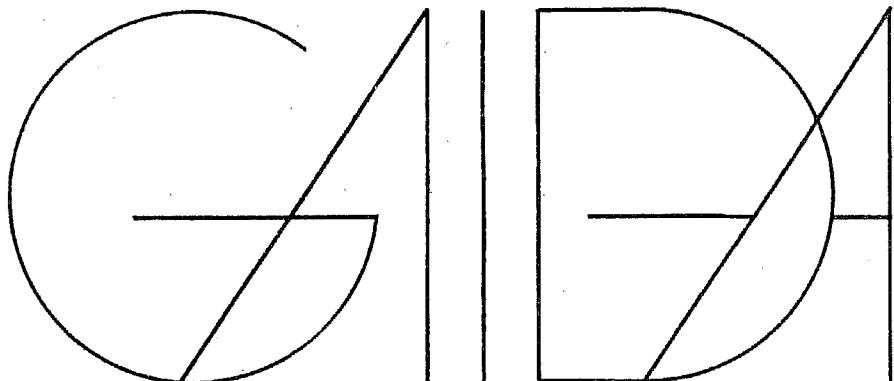

IV BALTIIJOS MUZIKOS FESTIVALIS

LIETUVOS KOMPOZITORIŲ SAJUNGA

VILNIUS
1994 GRUODŽIO 3 - 9

Festivalio direktorius
MINDAUGAS URBAITIS

Festivalio programų direkcija:
LIETUVOS KOMPOZITORIŲ SĄJUNGOS TARYBA
(lietuvių muzika)
MINDAUGAS URBAITIS (užsienio muzika)

Bukleto sudarytoja (panašių leidinių pagrindu)
DAIVA BUDRAITYTĖ

Dailininkas
SAULIUS CHLEBINSKAS

Maketuotojas
VYTAUTAS MILAKNIS

Tebus pasveikinti BALTIJOS MUZIKOS FESTIVALIO "GAIDA"
RĒMĖJAI

Coca cola gėrimai

Lietuvos Nacionalinė filharmonija

Menininkų rūmai

Švedijos institutas

Švedijos Nacionalinis koncertų institutas

Suomijos muzikos informacijos centras

Čikagos miesto kultūrinių ryšių departamento Čikagos menininkų tarptautinė programa

Ilinojaus menų taryba

Jungtinių Valstijų informacinė taryba

Paul ir Gabriela Rosenbaum fondas

United ir Lufthansa avialinijos

DĒKOJAME JIEMS

IV BALTIJOS MUZIKOS FESTIVALIO rengėjai nuoširdžiai dėkoja visiems, malonai suteikusiems mums reikalingą informaciją

03	19.00	Lietuvos Nacionalinė filharmonija
Šeštadienis		KROUMATA (Švedija)
		Henrik Strindberg, Georg Katzer, Torbjörn Engström, Sved-David Sandström
04	19.00	Menininkų rūmai
Sekmadienis		Kino salė
		JAUNOJI OPERA -94
		Charles Ives - Darius Lapinskas Opera "Charles iš Danbury"
05	19.00	Lietuvos Nacionalinė filharmonija
Pirmadienis		LIETUVOS NACIONALINIS SIMFONINIS ORKESTRAS, dir. J. Domarkas
		G. Skérytė, N. Novik, R. Charadžanian
		Feliksas Bajoras, Algirdas Brilius, Magnus Lindberg, Peteris Vasks
06	19.00	Lietuvos Nacionalinė filharmonija
Antradienis		WIELAND SCHREIBER mušamieji (Vokietija)
		Wieland Schreiber, Edison Denisov, Hans Ulrich Lehmann, Keiko Abe, Iannis Xenakis
07	19.00	Menininkų rūmai
Trečiadienis		R. Katilius, D. Marinos (JAV), P. Aglinskas (JAV), A. Navakas, G. Laurinavičius, V. Gelgotas, G. Derus
		Craig P. First, Piers Helawell, Rytis Mažulis, Petras Aglinskas

08	19.00	Lietuvos Nacionalinė filharmonija B. Vainiūnaitė, "Ex tempore", A. Dikčius Vytautas Montvila, Vytautas Laurušas, Jurgis Juozapaitis, Ričardas Biveinis, Anatolijus Šenderovas, Snieguolė Dikčiūtė, Feliksas Bajoras, Edisonas Denisovas, Julius Juzeliūnas
09	19.00	Lietuvos Nacionalinė filharmonija Vilniaus savivaldybės Kamerinis choras "Jauna Muzika", dir. V. Augustinas Lars Edlund, Sven-David Sandström, Arvo Pärt, György Ligeti, Mindaugas Urbaitis, Algirdas Martinaitis

KOMPOZITORIŲ RODYKLĖ

ABE Keiko	8
AGLINSKAS Petras	35
BAJORAS Feliksas	46
BIVEINIS Ričardas	43
BRILIUS Algirdas	20
DENISOV Edison	27
DIKČIŪTĖ Snieguolė	44
EDLUND Lars	51
ENGSTRÖM Torbjörn	9
FIRST Craig P.	33
HELLAWELL Piers	33
JUOZAPAITIS Jurgis	42
JUZELIŪNAS Julius	47
KATZER Georg	9
LAPINSKAS Darius	15
LAURŪS Vytautas	41
LEHMANN Hans-Ulrich	28
LIGETI György	52
LINDBERG Magnus	19
MARTINAITYS Algirdas	55
MAŽULIS Rytis	34
MONTVILA Vytautas	41
PÄRT Arvo	51
SANDSTRÖM Sven-David	10
SCHREIBER Wieland	27
STRINDBERG Henrik	9
ŠENDEROVAS Anatolijus	43
URBAITIS Mindaugas	54
VASKS Peteris	20
XENAKIS Jannis	28

ATLIKĘJŲ RODYKLĖ

AGLINSKAS Petras	35
AUGUSTINAS Vaclovas	56
CHARADŽANIAN Raffik	23
DERUS Gediminas	37
DOMARKAS Juozas	22
EX TEMPORE	48
GELGOTAS Valentinas	32
JAUNA MUZIKA	56
JAUNOJI OPERA-94	16
KATILIUS Raimundas	36
KROUMATA	11
LIETUVOS NACIONALINIS SIMFONINIS ORKESTRAS	22
MARINOS Dimitris	37
NOVIK Nora	23
SCHREIBER Wielaud	27
SKÉRYTĖ Gintarė	23
VAINIŪNAITĖ Birutė	48

** Pasaulinė premjera

* Pirmą kartą Lietuvoje

Gruodžio 3

19.00 val.

Lietuvos Nacionalinė
filharmonija

KROUMATA (Švedija)

Ingvar Hallgren

Jan Hellgren

Anders Holdar

Leif Karlsson

Johan Silvmark

Anders Astrand

Anders Loguin

Henrik Strindberg

* *Origins/ Glades*

Georg Katzer

* *Schlagmusik 2* (1991)

Torbjörn Engström

* *Smile if you dare* (1994)

Sven-David Sandström

* *Drums* (1980)

HENRIKO STRINDBERGO muzikinė karjera prasidėjo roko grupėje "Twilight of the Gods" bei Kalmaro miesto teatre. Vėliau jis studijavo kompoziciją pas S.-D. Sandströmą, G. Buchtą, A. Mellnäs ir I. Xenakį. Jo kūrinių ištakos - roko muzikoje, tad dažniausiai kompozicijos labai intensyvios ritmiškai.

GEORG KATZER (g. 1935 Habelšverte, Silezija) kompoziciją ir fortepijoną studijavo Rytų Berlyne ir Prahoje. Vėliau savo kompozicinę techniką tobulino VDR Menų Akademijoje, Hanso Eislerio meistriškumo kursuose. 1986 m. čia įkūrė eksperimentinės muzikos studiją. Nuo 1990 m. G. Katzeris Vokiečių muzikos tarybos (German Music Council) narys. Daugelio VDR, Prancūzijos, Šveicarijos, JAV, Vakarų Vokietijos premijų laureatas. G. Katzeris darbuojasi elektroakustinės muzikos srityje, multimedia projektuose, jau kelerius metus dalyvauja improvizacinių bei live electronic muzikos koncertuose.

Svarbesni kūriniai: *Music for Strings Nr.I ir II* (1971-730), *Drei Heine - Lieder* (1972), *Szene für Kammerensemble* (1974), *Schwarze Vögel*, baletas (1975), *Empfindsame Musik* 58 styginiams ir mušamiesiams (1976), *Concerto for Harpsichord and Wind Quintet* (1977), *Das Land Bum - Bum*, opera (1978), *Sound-House* pagal Francis Bacon orkestrui, vargonams ir elektronikai (1979), *Ein neuer Sommernachtstraum*, baletas (1981), *Concerto for Cello and Orchestra* (1985), *Neue Heine - Lieder* (1985), *Gastmahl oder über die Liebe*, opera (1988), *Offene Landschaft mit obligatem Ton* orkestrui (1990), *Antigone oder die Stadt*, opera (1991), *Gloria* orkestrui (1992), *Landschaft mit steigender Flut* orkestrui ir konkretiems garsams (1992).

Schlagmusik 2 - Katzero stilių apibūdinantis kūrinys, kuriame visi muzikiniai parametrai yra vienodai svarbūs. Kūrinys buvo parašytas 1991 metais ir tais pačiais metais atliktas Berlyno Bienalėje.

TORBJÖRN ENGSTRÖM (g. 1963) kompoziciją studijavo Stokholmo Karališkoje Muzikos Akademijoje pas S. - D. Sandströmą.

Yra sukomponavęs daug kompozicijų ypatingą prioritetą teikiant mušamiesiems instrumentams.

Smile if you dare (1994) dedikuota Kroumatai. Čia naudojami tik melodiniai mušamieji instrumentai: ksilofonas, marimbos, vibrafonai.

SVEN - DAVID SANDSTRÖM (g. 1942 Borensberge, Švedija) 1963-1967 m. Stokholmo Universitete studijavo menų istoriją ir muzikologiją, vėliau kompoziciją Stokholmo muzikos koledže pas Ingvarą Lindholmą, čia pat sémësi meistriškumo pas besisvečiuojančius pedagogus György Ligeti ir Perą Norgardą. Baigęs S.-D. Sandströmas tampa I. Lindholmo asistentu kompozicijos seminaruose, o nuo 1981 m. pats ima dëstyti koledže kompoziciją bei improvizaciją. Nuo 1983 S.-D. Sandströmas - ISCM Švedijos sekcijos pirmininkas. Kompozitorius yra Christ Johnson (1974) ir Šiaurės Tarybos (Nordic Council) (1984) premijų laureatas.

Formaliai S.-D. Sandströmo muzika susiveda į komplikuotas sistemas, kurios tampa kūrinių pagrindu. Tačiau šios schemas atviros laisvai persipinančioms, bangojančioms balsų linijoms, pažvairintoms ekstatiškais, taisyklių neribojamais blyksniais. Šie dominuojantys opoziciniai ryšiai tarp beprotystės ir pastovumo suteikia S.-D. Sandströmo kompozicijoms savito egzistencinio virpilio.

Drums (Būgnai), S.-D. Sandströmas baigė rašyti 1980 metų spalio 27 dieną. Kūrinys keturiems būgnininkams ir vienam timpanistui. Tokia instrumentų kombinacija buvo pasirinkta ne vardan instrumentų įvairovės, bet siekiant kuo didesnės įtampos.

Pradžioje muzika nedrąsi, ieškanti kelio, betvarkė ir bedvasė. Tačiau greit paaškėja, kad timpanistas - gimęs lyderis, bet kokiu būdu siekiantis, kad kiti sektų paskui jį. Pradžioje jo atakos ramios ir mandagiai veikia betikslį būgnininkų "tarškinimą". Vienas paskui kitą jie perima timpanisto motyvą ir jį pakartoja. Tai - tarytum žaidimas "sek paskui mane", kuris išsivažiuodamas tampa vis žiauresniu. Gro-

jančių muzikavimas pamažu susilieja į vientisą tékmę. Muzika tam-pa rišlesnė: kirčiai sutampa ir akimirką regis, kad pagaliau suskam-bo unisonas. Tačiau tuo pat, kai ilgas visų pastangas apibendrina "sékmę", timpanistui tai pasirodo nebeįdomu. Jis šélsta visagria-nančiais smūgiais ffffff, kol galiausiai, vienas po kito būgnininkai vél pameta pulsą ir muzika suskyla į padrikus gabalus...

KROUMATA - taip Senovės Graikijoje buvo vadinti mušamieji instrumentai. Perkusistų ansamblis Kroumata susibūrė 1978 m. ir nuo pat susikūrimo entu-ziaisingai bendradarbiavo su įvairiais muzikantais, dainininkais, aktoriais, šoké-jais, o šiandien vis dažniau su Stokholmo Blåsarsymfoniker. Nuo 1981 m. Krou-matos nariai turi galimybę dirbt i drauge išlaikomi valstybės. Tai unikalus atvejis ne tik Švedijoje, tačiau ir tarptautiniame muzikiniame gyvenime.

Repertuaras mušamiesiems - tai jauna muzika. Didžia dalimi jis apima kompo-zicijas, parašytas per paskutiniuosius 30 metų. Ansamblio repertuare šiuo metu daugiau nei 100 švedų bei užsienio kompozitorių kūrinių, kiekvienais metais jis praturtėja maždaug dešimčia naujų.

Kroumata yra parengusi sėkmingų įrašų, daugiausia BIS ir Capriccio studijose. Nesuskaičiuojami turai: paskutiniai metais jie grojo Flandrų festivalyje, Berly-no bienalėje (kur 1987 m. laimėjo kritikų premiją), Baltijos šalyse, Stokholmo naujosios muzikos festivalyje - kur 1990 metu geguži, I. Xenakio *Pleiades* grojo daugiau nei 2000 klausytojų.

Šeši Kroumatos muzikantai - tai Ingvar Hallgren, Jan Hellgren, Anders Holdar, Leif Karlsson, Johan Silvmark, Anders Astrand ir Anders Loguin.

Gruodžio 4

19.00 val.

Menininkų rūmai
Kino salė

Jaunoji opera 94

SOLISTAI:

Irena Bespalovaitė
Dainius Jakštas
Aušra Liutkutė
Vega Maščinskaitė
Rimvydas Navickas
Audrius Rubežius
Sandra Stasiūnaitė
Vida Taurinskaitė
Giedrius Žalys
Mindaugas Žemaitis

Opera *Charles iš Danbury*

Muzika: Charles Ives

Libretas: Dariaus Lapinsko

Dirigentas ir režisierius: Darius Lapinskas

Dekoracijos: Jono Juknos

IMPRIMATUR ACADEMIA MUSICALIS LITUANIE

DARIUS LAPINSKAS (g. 1934 Kaune) augo Jurbarke, 1945 m. atsidūrė Vokietijoje. Hamburge mokési muzikos pas J. Beinorių ir S. Gailiavičių, tévams persikélus į JAV pas J. Kačinską (1952) bei Naujosios Anglijos konservatorijoje Bostone, kurią baigė 1957 m. Iki 1960-ųjų gilino studijas jau Europoje, Vienos muzikos akademijoje (H. Svarovskio dirigavimo klaséje) bei Štutgarto aukštojoje muzikos mokykloje (H. Reuterio kompozicijos klaséje). Véliau dirbo Vakarų Vokietijos teatruse, dalyvavo Darmštato šiuolaikinės muzikos renginiuose (ten 1961 m. atliktas jo vokalinis ciklas Haiku). Nuo 1967 m. gyvena Čikagoje, koncertuoja kaip dirigentas ir pianistas, pasireiškia kaip originalaus "totalinio teatro" režisierius. Isteigės Čikagos "Naujosios operos kompaniją" (New Opera Company of Chicago), yra jos meninis direktorius, režisierius, kai kada ir scenografas.

Svarbesni kūriniai: *Koncertas fortepijonui, styginiams ir mušamiesiems* (1965), *Mirusiemis mūsų mylimiesiems*, sceninė kantata a. Mackaus žodž. (1965), *Lokys*, opera (1966), *Maras*, opera (1967), *Karalius Mindaugas*, sceninė kantata (1967), *Laima*, baletas (1973), *Aadar*, opera (1974), *Balyvera* balsui su orkestru (1978), *Dux Magnus*, opera (1984), *Rex Amos*, opera (1986), *Ein Theaterstück* J. Marcinkevičiaus ir K. Bradūno žodž. (1987), *Karalius Mindaugas*, opera (1994), *Koncertas smuikui* (1994).

Operos *Charles iš Danbury* libretas ar anti-libretas (jei taikyti nusistovėjusias formas) lyg traukinys skrodžia Amerikos peizažą: čia jis aliarmuodamas staigiai sustoja ir, lyg paralyžuotas, stebi skaudžios indénų dalios vaizdus, čia švilpdamas dalyvauja kaubojų pokštuose, tai vél sulétina greitį, kad įsijungtų į Danbury vaikų paradą, tai nuo Housatonic upės tilto žvelgia į ramią jos tékmenę ir trokšta kartu įsilieti į platujį okeaną - pasigrumti svetur su naujomis muzikinėmis vėtromis. Tačiau Charles Ives traukinys sustoja jo apylinkėse esančiaame Yale universitete ir čia, rytinio Amerikos pakraščio vienatvėje, subrėsta vienas išradingiausiu Amerikos kompozitorių.

Formuodamas operos *Charles iš Danbury* muzikinę medžiagą remiausi gausia Ives vokaline kūryba, suorkestruodamas ją kameri-

niam ansambliui. Libreto tekste panaudojau kuo daugiau originalių jo pasiskymų įvairiomis temomis. Muzikinius numerius sugrupavau pagal Ives gyvenimo chronologiją. Visa kita, kas nesusiję su istorine tiesa ir logika, į opéros libretą įjungiau vadovaudamas Stanislavskio posakiu: "Pasaulyje yra daug tiesų, bet scenoje mes rodome tik pačias įdomiausias". O FATA MORGANA!

Darius Lapinskas

Jaunoji opera 94 - tai Lietuvos laukų dvasia, tapusi įnamiu dešimtyje jaunu dainininkų. Kartais ji galinga it pajūrio vėjas, įskambinės laivo stiebų! Kartais subtili kaip paežerio nendrės - lyg jaunos mergaitės šnabždančios apie pirmą meilę. Ir visada ji drąsi lyg Kristaus šaukiami apaštala, be jokios baimės vandens paviršiumi žengiantys į ateitį.

Darius Lapinskas

Gruodžio 5

19.00 val.

Lietuvos Nacionalinė
filharmonija

MAGNUS LINDBERG (g. 1958 Suomijoje) kompoziciją studijavo pas P. Heinineną Sibelijaus Akademijoje, kurią baigė 1981 m. Platiesnio tarptautinio pripažinimo sulaukė jo kūrinys *Kraft* (1983-85), kuris ypač palankiai buvo sutiktas International Rostrum of Composers, kitais metais šis kūrinys pelnė Šiaurės Muzikos premiją (Nordic Music Prize). Lindbergas žinomas ir kaip radijo muzikos kūrėjas: jo bendras darbas su libretistu Juha Siltanenu *Faustas* 1986 m. pelnė Italijos prizą.

Svarbesni kūriniai: *Moliere, ou la Cabale des Devots*, muzika Michailo Bulgakovo pjesei (1980), *Sculpture II* orkestrui (1982): *Zona* kameriniam ansambliai (1983), *Ground* klavesinui (1983), *Kraft* orkestrui (1983-1985), *Faustas* (1985-1986), *Ur* kameriniam ansambliai ir elektronikai (1986), *Kinetics* orkestrui (1989), *Joy* orkestro grupei (1989-1990), *Jeux danches* akordeonui (1989-1990), *Corrente II* orkestrui (1991-1992), *Koncertas fortepijonui* (1991 rev. 1993), *Aura* orkestrui (1993-94), *Moto II* (1994).

Savo kompoziciinių studijų pradžioje M. Lindbergas susižavėjo post-serialistinės stilistikos teikiamomis galimybėmis. Ilgą laiką svarbiausiu jo kompozicijų elementu buvo ritmas, tapęs pagrindiniu objektu tiriant šio kompozitoriaus muziką. Paskutinės M. Lindbergo trilogijos orkestrui (*Kinetics* 1989, *Marea* 1990, *Joy* 1991) atspirties taškas - harmonija, čakona konstruojama akordų sekos progresijos pagrindu. Ypač kūrinyje *Marea* kompozitorius lyg užbaigia savo kelią supaprastindamas stilistines priemones. *Marea* aiškumas - tai savitas "klasicizmas".

Finnish music quarterly 1991/2 L. Otonkoski

Šis kūrinys, kompozitoriaus žodžiais, atspindi "nuostabų pojūtį keiliaujant neapgintu jūros dugnu, jos akmens tvariniai ir matoma jūros augmenija - dugnu, kurį prabėgus vos kelioms valandoms padengs vanduo". Kūrinio premjerą 1990 metais griežė London Sinfonietta.

ALGIRDAS BRILIUS (g. 1964 Vilkaviškyje) 1983-1988 m. Lietuvos valstybinėje Konservatorijoje studijavo kompoziciją. Nuo 1988 m. dirba Kauno J. Naujalio vidurinėje meno mokykloje kompozicijos ir teorinių disciplinių dėstytoju.

Svarbesni kūriniai: *Simfonija Nr. 1* (1988), *Simfonija Kelias* (1990), *BADO* choralas, tokata ir fuga vargonams, *Prisiminimai*, pjesių ciklas vargonams (1990), *Styginių kvartetai Nr. 1, 2* (1991), *Senamiesčio sonata* fortepijonui, Muzika teatro spektakliui *Orkestras* (1991), *Mišios palaimintojo Jurgio garbei* (1992), *Matas*, pjesė vargonams (1993).

Simfonija Kelias

Tikslas yra kiekvieno sąmoningo veiksmo priežastis.

Tikslas visada yra kelio pabaiga, bet niekuomet - asmenybės.

Kelias yra galimybė, tikslas - išsipildymas.

Kelias yra viltis paklydusiam, darbas radusiam ir kryptis einančiam.

Kelionė - mūsų gyvenimo būdas.

Laikas - atstumas, kurį visi turésime praeiti.

Sunku keliauti vienam.

Algirdas Brilius

P.S. Simfonija "Kelias" parašyta 1990 m., viešai atliekama pirmąjį kartą. A. B.

PETERIS VASKS (g. 1946, Aizputėje, Latvija) baigė Lietuvos konservatorijos prof. V. Sereikos kontraboso klasę (1970) bei Latvijos Valstybinės Konservatorijos (dabar Latvijos Muzikos Akademija) prof. V. Utkins kompozicijos klasę (1978). Nuo 1963 iki 1974 m. P. Vasks muzikavo įvairiuose kaminiuose bei simfoniniuose orkestruose. Savo kūrybinėje veikloje kompozitorius linksta prie kuo plačiausio problemų rato, imasi rimčiausių temų. Jo muzika dažnai pasakoja apie globalinius visaapimantį pasaulio fenomenus, amžinybę. Apie paukščius ir gėles, gyvenimą ir mirtį, gėrio ir grožio nedalumą, apie žmogų jo įvairovę, apie pasaulį prieštaravimuose.

Svarbesni kūriniai: *Styginių kvartetas Nr. 1* (1977), *Muzika išskrendantiems paukščiams* pučiamųjų kvintetui (1977), *Piko valanda* simfoniniam orkestrui (1978), *Knyga violončelei* (1978), *Trys poemos* mišriam chorui (M. Čaklais ž., 1978), *Cantabile per archi* (1979), *Peizažas su paukščiais* fleitai (1980), *Rudens muzika fortepijonui* (1981), *Muzika mirusiam draugui* pučiamųjų kvintetui (1982), *Ugnies saugotojas* poema mišriam chorui (M. Čaklais ž., 1982), *Žinia* styginių orkestrui, mušamiesiems ir dviem fortepijonams (1982), *Musica dolorosa* kameriniam orkestrui (1983), *Styginių kvartetas Nr.2*, (var. šešiems smuikams, 1984), *Cantus ad pacem* vargonams (1984), *Sonata kontrabosui* (1986), *Concerto per timpani e strumenti percussioni* (1986), *Lauda per orchestra* (1986), *Latvija poema per orchestra* sopranui, altui, fleitai, varpams ir fortepijonui (A. Rancane ž., 1987), *Musica seria I* vargonams (1988), *Vakaro muzika* vartornai ir vargonams (1988), *Dramatinė poema Zemgale* mišriam chorui (M. Zalite ž., 1989). *Koncertas anglų ragui ir styginiams* (1989), *Balsai* simfonija styginiams (1991), *Te Deum* vargonams (1991), *Paukščiai naktį* sonata dviem fleitoms (1992), *Litene*, bala- dė 12 balsų chorui U. Berzinš tekstu (1993).

Žinia orkestrui (1982) - vienos dalies kompozicija priklauso filosofinių ir estetinių refleksijų žanrui. Čia autorius įkūnija brėstančio žmogaus paskatas siekti grožio bei harmonijos idealo. Šis priartėjimas atsiveria muzikos raidoje, ji yra mąsliai sulaikyta ir įkvėpta lyrinės kantilenos bei dinaminės įtampos tarp contrastingų vaizdinių vidurinėje dalyje. Gyvybingas finalas - tai giesmė meilei, vilčiai ir laimei.

Partitūroje gausu modernių išraiškos būdų: aleatorinė technika ir sonorika, "erdvus" orkestro tekstas ir diferencijuota mikropolifonija imituojant paukščių giedojimą ir pan.

LIETUVOS NACIONALINIS SIMFONINIS ORKESTRAS įkurtas 1940 m. kompozitoriaus, pianisto ir dirigento Balio Dvariono iniciatyva. 1964 metai - naujas orkestro biografijos puslapis - jam pradeda vadovauti Leningrado konservatorijos auklėtinis Juozas Domarkas. Iki 1988 m. šis simfoninis orkestras Lietuvoje buvo vienintelis.

Publikos ir kritikos pripažinimą nulémę brandus Lietuvos nacionalinio simfoninio orkestro bei jo vadovo braižas ir platus kūrybinis užmojis leido sukaupti didžiulį repertuarą, įvairiapusiai atspindintį simfonijos, kantatos ir oratoriujos žanrų raidą. Nuo G. F. Händelio *Concerti grossi* iki G. Ligeti *Koncerto violončelei*, nuo J. S. Bacho *pasių* iki O. Messiaeno oratoriujos *Atsimainymai*, nuo J. Haydno iki W. Lutoslawskio simfonijų - tokia plati repertuaro amplitudė nusako orkestro pajėgumą ir jo svarbią vietą koncertiniame Lietuvos gyvenime.

Nemažai orkestro atlirkos ir įrašytos lietuvių kompozitorų muzikos - B. Dvariono, S. Vainiūno, F. Bajoro, V. Barkausko, J. Juozapaičio, J. Juzeliūno, O. Narbutaitės, A. Rekašiaus ir kitų kompozitorų kūriniai.

JUOZAS DOMARKAS (g. 1936) mokėsi muzikos Klaipėdos aukštėsniojoje muzikos mokykloje ir Lietuvos konervatorijoje. 1965 m. jis baigė Leningrado konervatorijos prof. I. Musin operinio ir simfoninio dirigavimo klasę. 1963 m. stavao Maskvoje pas žinomą prancūzų dirigentą I. Markevitchių. 1964 m. J. Domarkas pradėjo dirbti su Lietuvos Nacionaliniu simfoniniu orkestru.

J. Domarkas dažnai diriguoja įvairių šalių orkestrams, jis dalyvavo festivaliuose Maskvos žvaigždės, Rusiška žiema, Varšuvos rudo, Prahos pavasaris, Šlezvig-Holšteino festivalyje, gastroliau Lenkijoje, Norvegijoje, Prancūzijoje, Belgijoje, Šveicarijoje, Ispanijoje, Meksikoje, Tunise.

Muzikinio mąstymo kultūra ir brandumas, polinkis į monumentalumą, ryški, emocionali atlikėjo maniera, taktas, skonis ir atliekamo kūrinio stiliaus pojūtis - šie bruožai ženkina dirigento Juozo Domarko talentą.

Fortepijono duetas NORA NOVIK ir RAFFI CHARADŽANIAN baigė Sankt-Peterburgo konservatorijos prof. P. Serebriakovo klasę.

Jie kartu groja daugiau kaip 20 metų. Dueto motto - sužadinti auditorijos emocijas. Surengta rečitalių Vokietijoje, Italijoje, Švedijoje, Suomijoje, Rusijoje, Lenkijoje, Vengrijoje, Bulgarijoje, Jugoslavijoje ir kt. Koncertuoja kartu su garsiais dirigentais K. Kondrašinu, S. Sondeckiu, A. Amelleriu, G. Goleminovu, J. Dommaku, L. Vigners, A. Kacs. Dalyvauta prestižiniuose festivaliuose Maskvoje, Sankt-Peterburge, Helsinkyje, Zagrebe, Budapešte, Varnoje, Miunsterryje ir kt. Duetas yra įrašęs daugiau kaip 11 plokštelių ir sudaręs apie 20 leidinių fortepijono duetams.

Repertuaras stilistiskai įvairus: nuo J. S. Bacho, W. A. Mozarto iki V. Lutoslawskio, E. Bergmano, G. Crumbo. Duetas mielai dalyvauja muzikos festivaliuose Lietuvoje, yra paruošęs nemažą lietuvių kompozitorių - O. Balakausko, B. Kutavičiaus, Z. Virkšo, O. Narbutaitės, N. Valančiūtės, A. Martinaičio, V. Barkausko kūrinių.

R. Charadžanian - menotyros mokslų daktaras, Latvijos nacionalinių kultūrinių draugijų asociacijos pirmininkas, kompozitorų sajungos narys. Abu jie - Rygos Muzikos Akademijos profesoriai.

GINTARĘ SKĒRYTĘ savo kūrybinį kelią pradėjo Šiaulių valstybiniam chore *Polifonija*. 1983 m. Lietuvos valstybinėje Konservatorijoje baigė fortepijono, 1987 m. vokalo klasę (pas G. Kaukaitę). Gintarė mėgsta netradicinį kamerinio dainavimo repertuarą, jos kūrybiniam kelyje nuolat persipina dvi kryptys: senoji ir šiuolaikinė muzika. Paskutiniais metais su ansambliu *Ex Tempore* dainininkė paruošė, nemažą šiuolaikinių lietuvių autorų opusų, kurių interpretacijose G. Skėrytė visuomet išsiskiria savita artistiška gaida.

Dainininkė yra koncertavusi su S. Sondeckio kameriniu orkestru, Rygos kameriniu orkestru, ansambliais *Arsenalas*, *Musica Humana*. 1993 m. ji dalyvavo Liucernos tarptautiniame muzikos festivalyje.

Gruodžio 6

19.00 val.

Lietuvos Nacionalinė
filharmonija

WIELAND SCHREIBER *mušamieji*
(Vokietija)

Wieland Schreiber

- * *InEs* (1987)
- * *Wohin gehst Du?* (1993)

Edison Denisov

- * *Black Clouds* (1984)

Hans Ulrich Lehmann

- * *Stro(i)king* (1982)

Keiko Abe

- * *Dream of the Cherry Blossoms* (1984)

Iannis Xenakis

- * *Psappha* (1976)

WIELAND SCHREIBER (g. 1963 Niurnberge, Vokietija) mušamuosius instrumentus ir fortepijoną studijavo Viurcburgo Konservatorijoje, kurią baigė 1988 m. 1989-1991 tėsė studijas Štutgarto Aukštojoje muzikos ir vaizduojamųjų menų mokykloje, 1991-1993 m. Miuncheno R. Strausso Konservatorijoje, dalyvavo įvairiuose seminaruose bei meistriškumo kursuose. Nemaža patirties sukaupė muzikuodamas įvairiuose Vokietijos orkestruose, rengia daug solinių koncertų Vokietijoje bei užsienyje. W. Schreiberis yra įvaldės įvairiausių perkusinių instrumentus iš viso pasaulio. Siekiant išgauti vis naujų skambesių, pats sukaupė gausų instrumentariumą, kurio didžiąją dalį muzikantas pats atsigabeno į ši festivali. W. Schreiberis bando pats komponuoti Yra žinomos trys jo kompozicijos *InEs* (1987), *A Year in Ice, Wohin gehst du?* (1993), dvi iš kurių skambės festivalio programe.

EDISONAS DENISOVAS (g. 1929 Tomske, Rusija) studijavo Tomsko Universitete mechanikos-matematikos fakultete. Baigęs kuri laiką muzikos mokėsi privačiai, o 1951-56 m. Maskvos Konservatorijoje studijavo kompoziciją (pas V. Ščebaliną ir Vl. Pejko), instrumentuotę (pas N. Rakovą) ir fortepijoną (pas Vl. Belovą). Nuo 1959 m. dėsto Maskvos Konservatorijoje. E. Denisovas teorinių škicų apie Bartoko, Prokofjevo, Šostakovičiaus, Debussy, Weberno ir Zimmermanno kūryba, autorius. Daugelio naujosios muzikos koncertų iniciatorių ir organizatorių. Šalia A. Šnitkes bei S. Gubaidulinos, E. Denisovas yra pelnės tarptautinį pripažinimą kaip buvusios Sovietų Sąjungos avangardo kompozitorius.

Svarbesnės kompozicijos: *Inkų saulė* sopranui ir 11 instrumentų (1964), *Raudos* sopranui, fortepijonui, ir mušamiesiems rusų liaudies žodž. (1966), *Romatinė muzika* obojui, arfa ir styginių trio (1968), *Peinture* simfoniniams orkestrui (1970), *Fortepijoninis trio* (1971), *Chant d'automne* sopranui ir dideliams orkestrui (1971), *Koncertas violončelei* (1972), *La vie en rouge* balsui ir instrumentui Borisu Viano žodž. (1973), *Koncertas fortepijonui* (1974-75), *Blätter*, dainų ciklas Francisco Tanzero žodž. (1978), *Bol i tišina* ir *Na povo-*

rote, dainų ciklas Osipo Mandelštamo žodž. (1979), *Requiem* (1980), *L'Ecume des jours*, opera, libretas pagal Borisą Vianą, *Kamerinė simfonija* (1982), *Dvigubas koncertas* fagotui, violončelei ir orkestrui (1982), *Trys Paul Klee paveikslai* altui ir kameriniam orkestrui (1985), *Variacijos Schuberto tema* violončelei ir fortepijonui (1986), *Kvintetas* (1987), *Tolimų žvaigždžių spindesys debesuotoje erdvėje* trims perkusistams (1989).

HANS ULRICH LEHMANN (g. 1937 Bylije, Vokietija) Bylio Konservatorijoje studijavo violončelę, Ciuriche muzikos teoriją, 1960-63 m. sėmësi patirties Pierre Boulez ir Karlheinzo Stockhausen meistriškumo kursuose. Vėliau dėstė Bazelio Muzikos Akademijoje bei Ciuricho Aukštojoje muzikos mokykloje. Šalia kelių kūrinių orkestrui daugiausia komponuoja kameriniams ansambliams.

IANNIS XENAKIS (g. 1922 Brailoje, Rumunija) kompozitorius, architektas ir statybos inžinierius, Atėnuose baigė politechnikos mokyklą, kompoziciją studijavo pas H. Schercheną ir O. Messiaeną. II-ojo pasaulinio karo metu dalyvavo graikų rezistencijos judėjime. Politiniame procese nuteistas myriop, 1947 m. emigravo į Prancūziją ir nuo 1956 m. yra šios šalies pilietis. Kaip architektas bendradarbiavo su Le Corbusieru. 1976 m. Paryžiaus Universitete (Sorbona) jam buvo suteiktas literatūros ir humanitarių mokslų daktaro laipsnis. Kūré taip vadinamą stochasticinę ir simbolistinę muziką. Igyvendino kelias kompozicijas "šviesa ir garsas" (jos vadinamos *polytopes*). Kompozitorius atradimai naujų kompozicinių technikų srityje tuo pat tapdavo muzikos avantgarde *lingua franca*. I. Xenakis 1966 m. Paryžiuje įkūrė Centre d'Etudes de Mathematique et Automatique Musicales (CEMA-MU), kuriam ir direktoriauja, analogišką centrą (Center of Mathematical and Automated Music) 1967 m. jis įsteigė ir Indianos Universitete, kuriame nuo 1972 m. dirbo kaip "associate professor". Profesoriauja I. Xenakis ir Paryžiaus Universitete. Yra American Academy and Institute of Arts and Letters (1975), Prancū-

zų Instituto (1983) bei kitų akademijų garbės narys. 1977 m. pelnė Beethoveno premiją. I.Xenakis yra kelių knygų autorius. Svarbesni kūriniai: *Metastasis* orkestруi (1953-54), *Pithoprakta* orkestrui (1955-56), *Achorripsis* 21 instrumentui (1956-57), *Syrmos* 18 arba 36 styginiams instrumentams (1959), *Orient-Occident* juostai (1960), *ST/4* styginių kvartetui (1956-62), *ST/8* orkestrui (1962), *Strategie* dviems orkestrams (1962), *Akrata* pučiamiesiems instrumentams (1964-65), *Terretektork* orkestrui (1965-66), *Oresteia*, scenos muzika dviems chorams ir kameriniam orkestriui (1965-66), *Polytope de Montréal*, audiovizualinis spektaklis su muzika keturiems orkestrams (1967), *Kraanerg*, baletu muzika juostai ir orkestriui (1968-69), *Hibiki Hana Ma* 12 juostų (1969-70), *Persepolis*, audiovizualinis spektaklis su muzika juostai (1972), *Cendrées* chorui ir orkestriui (1973), *Jonchaires* orkestriui (1977), *Ais* baritonui, mušamiesiems solo ir orkestriui (1980), *Pour les baleines* dideliam styginių orkestriui (1983), *Tetras* styginių kvartetui (1983), *Lichens I* orkestriui (1984), *Kegrops* fortepijonui ir orkestriui (1986), *Horos* orkestriui (1986), *Kassandra*, *Oresteia II* baritonui, psalteriumui, mušamiesiems (1987), *Tracées* dideliam orkestriui (1987), *Ata* dideliam orkestriui (1987), *Echange* bosiniam klarnetui ir 13 instrumentų (1989), *Voyage absolu des unari vers Andromede* juostai (1989), *Tuorakemus* orkestriui (1990), *Kymania* orkestriui (1990), *Dox-orkh* smuikui solo ir orkestriui (1991).

I. Xenakis labai domisi mušamaisiais nuo savo kūrinio orkestriui *Terretektork* (1966) laikų, kuriame instrumentai skamba iš įvairių salės kampų. Kitas kūrinys *Pléiades* (1979) šešiems perkusistams - vienas iš didžiausių ir rimčiausiu kūrinių mušamujų repertuare.

Psappha (1975) Xenakis savo logines struktūras kombinuoja su laisvesniu, intuityvesniu pasirinkimu, tokiu būdu kiek priartėdamas prie tradicinės muzikos. Bet tai atskleidžia tik mažiausiose detalėse. Improvizacija randa sau vietos jo kompoziciniuose šarvuose.

Kūrinio pavadinimas - tai graikų poetės, gyvenusios VI a. iki Kristaus ir vadintos "dešimtaja mūza" Sappho archainė vardo forma. Šioje

Xenakio partitūroje tembras ir garsas yra subordinuojami bei tarnauja ritmo skaidrai. *Psappha* buvo sukomponuota šešioms mušamujų instrumentų grupėms. Vienu metu mažiausiai skamba 15 skirtinį instrumentų: muzikantams šis kūrinys yra tikras *tour de force*.

Gruodžio 7

19.00 val.

Menininkų rūmai
Baltoji salė

Raimundas Katilius	<i>smuikas</i>
Dimitris Marinos	<i>mandolina</i>
Valentinas Gelgotas	<i>fleita</i>
Gediminas Derus	<i>violončelė</i>
Petras Aglinskas	<i>elektrinė gitara</i>
Arūnas Navakas	<i>sintezatoriai</i>
Gediminas Laurinavičius	<i>elektroniniai mušamieji</i>
DAP Audio	<i>garsas</i>

Craig P. First

** *Praregėjimas* (1994)

Piers Hellawell

* *Ei, pašvilk, ir aš ateisiu pas tave* (1988)

PERTRAUKA

Rytis Mažulis

Grynojo proto klavyras (1992)

Petras Aglinskas

** *Metalsonata* (1994)

CREG P. FIRST Įgijo daktaro laipsnį kompozicijos srityje Nort-hwestern universitete, kuriame jis šiuo metu dėsto teoriją ir kompoziciją. Čikagos universitete studijavo pas Pulitzer premiją laimėjusį kompozitoriu Šulamit Ran. Tarp jo apdovanojimų paminėtinios ISCM (1990 ir 1992), ASCAP premijos, JAV Nacionalinės kompozitoriu asociacijos, Padrone-Kantscheidt bei William T. Faricy konkursų premijos. Šiuo metu jis yra Čikagos XX amžiaus muzikos ansamblio vadovas. Jo straipsniai buvo spausdinami Floridos valstijos bei Indianos universitetų leidiniuose.

Svarbesni kūriniai: *Vidiniai balsai* fortepijono trio (1989), *103° karštligė* dviejų takelių juostai pagal Silvijos Plath eiléraštį (1989), *Juodoji saulė* smuikui ir fortepijonui (1990), *L'vidi in terra angelici* sopranui ir dviejų takelių juostai pagal Francis Petrarcho eiléraštį (1992), *Duetas* vienam atlikėjui (1993, skirtas Raimundui Katiliui).

Praregėjimas sustiprintai mandolinai, smuikui ir dviejų kanalų juostai yra antrasis iš trijų kūrinių ciklo, skirto Dimitris Marinos ir Raimundui Katiliui atlikti festivalyje "Gaida". Šis kūrinys, kaip ir *Tantrum*, tyrinėja psichologinius bei emocinius būvius. Jei *Tantrum* daugiau nukreiptas į atlikėjų muzikinius bei techninius atributus, tai *Epiphany* reikalauja mistinės kokybės, kuria galima būtų charakterizuoti šių didžių atlikėjų meną.

Juosteje įrašyti mandolina ir smuikas pasitelkiant Emulator sampler.

PIERS HELLA WELL (g. 1956 Derbšyre, Jungtinė Karalystė) baigęs mokslus Oxfordo Universitete tėsė kompozicijos studijas pas Nicholas Maw. 1981 m. buvo paskirtas Belfasto Queens Universiteto composer-in-residence, nuo 1986 m. dėstytojauja joje. 1983-85 m. rengė 20 amžiaus muzikos festivalį *Sonorities*. P. Hellawell yra Amerikos žurnalų *Current Musicology* ir *Ex Tempore* redakcinių kolegijų narys.

P. Hellawell savo muziką įvardina kaip išplėstinio neoklasicizmo produktą, apgalvotą išėjimą iš modernių miestų tušumos.

Svarbesni kūriniai: *How should I your love know?* kameriniam an-

sambliui (1984), *Das Leonora Notenbuch* fortepijonui solo (1988), *Sound Carvings from Rano Raraku* fleitai, fortepijonui, mušamie- siems ir kontrabosui (1988), *Oh whistle and I'll come to you* fleitoms ir violončelei (1988), *The Erratic Aviators dance* fleitai, bongams (ir šokėjui) (1989), *Quadruple Elegy (in the time of freedom)* smui- kui ir kameriniam orkestrui (1990), *Truth or consequences* klarne- tui, violončelei ir fortepijonui (1991), *The still dancers memorial Cairus* (1992)

Ei, švilptelk, ir aš ateisiu pas tave fleitoms (vienam muzikantui) ir violončelei pirmą sykį atliktas JAV 1988 lapkritį.

RYTIS MAŽULIS (g. 1961) baigė prof. J. Juzeliūno kompozicijos klasę Lietuvos valstybinėje Konservatorijoje (1983), buvo kompozicijos katedros asistentas-stažuotojas (1987-1989). Šiuo metu dėsto Lietuvos Muzikos Akademijoje. 1988 m. už kamerinę kompoziciją *Miegas* jam buvo paskirta *Tylos* premija 1989 m. - Lietuvos kultūros fondo premija už kamerinę ir vokalinę muziką, 1992 - Valstybinė stipendija. R. Mažulio kūriniai buvo atlirkti daugelyje festivalių ir koncertų Lietuvoje, taip pat Nyyd festivalyje Taline, *Musikhoch* festivalyje Odenzėje (Danija), *Deutschlandfunk* Kiolne, įvairiuose koncertuose Varšuvoje, Gdanske, Diusseldorf, Meno Akademijoje Schloss Solitude Štutgarte.

Svarbesni kūriniai: *Karalius Karolis* (ž. R. Rastausko) lygiems balsams (1984), *Apstulbusi akis prarado amą* (ž. S. Grochowiako) lygiems balsams (1985), *Čiauškanti mašina* keturiems klavišiniams instrumentams (1984-1986), *Mėbijaus lapo kanonas* dviej instrumentams (1987), *Miegas* (ž. S. Grochowiako) 8 sopranams ir 4 smuikams (1988), *Canon Aenigmaticus* klavišiniams instrumentams arba kompiuteriui (1990), *Grynojo proto klavyras* kompiuteriui (1992), *Menzūros* penkiems instrumentams (1993), *Ramybė* (ž. Vergilijaus) keturiems lygiems balsams (1992), *Talita Cumi* sopranui ir juostai (1994).

Grynojo proto klavyras (1992) sumanytas kaip kompozicija kompiuteriniams "superfortepijonui": čia panaudojami klavišinių instrumentų tembrai ir kompiuterinės programos valdomi garso išgavimo būdai. Sekant nenutrūkstamo imitavimo technika, suformuojama viršdaugiabalsė 48 balsų faktūra, kuriai būdinga "trikampė" simetrija, t.y. lygiai tais pačiais principais organizuojama muzikinės struktūros horizontalė, vertikalė ir ištrižainė.

Rytis Mažulis

PETRAS AGLINSKAS (g. 1958 Čikagoje, JAV) 1976 m. išstojo iš De Paul universiteto Čikagoje muzikos fakultetą, kur studijavo klasikinę bei džiazo gitarą ir kompoziciją. 1984 m. jam buvo suteiktas kompozicijos magistro laipsnis Nortvesterno universitete. 1983 m. jis laimėjo Honors Concert Award už simfoninę kompoziciją *Karnyzas Paneling* (1989 ji buvo atlikta festivalyje *Sugrižimas*), vėliau dar ne sykį pelnė įvairių apdovanojimų už muziką teatrui. Šiuo metu P. Aglinskas groja gitara duete *Entr'acte* bei vadovauja apmokymo gitara programai Čikagos Loyola universitete.

Svarbesni kūriniai: *Karnyzas Paneling* simfoniniam orkestrui (1982), *Uždanga* sopranui ir kameriniam ansambliu (1985), *Ikons* medinių pučiamujų instrumentų oktetui (1986), *Tele-Kino*, multi-media roko opera (1989), *Steel Grin*, opera (1991).

Heavy Metal, Speed Metal, Death Metal, Thrash... visi šie dabartiniai roko muzikos žanrai sudarė palankias sąlygas naujų grojimo elektrine gitara būdų vystymui. Plekštéléjimas, tarkavimas, bombar davimas, grąžto krapštymas ir kt. intensyviai atgaivino it praplėtę elektrinės gitaros skambesių paletę.

METALSONATA panaudojau šias įvairias technikas sonatinio Allegro formos rėmuose, kartais pristatant jas kontrasto būdu, kartais apvyniojant aplink prabangias harmonijas ir išvirkšiant gerą dozę nesusigėdusio "tiesiai į veidą" funky.

Petras Aglinskas

Šis projektas dalinai yra galimas dėka Čikagos miesto kultūrinių ryšių departamento Tarptautinės Čikagos menininkų programos, Iliniojaus menų tarybos, Jungtinių Valstijų Informacinės Tarnybos, Paul ir Gabriella Rosenbaum Fondo, Jungtinių bei Lufthansa avialinijų, paramos.

RAIMUNDAS KATILIUS smuikininko karjerą pradėjo Vilniaus Čiurlionio mokykloje. Studijavo Vilniaus valstybinėje Konservatorijoje bei Maskvos Valstybinėje Čaikovskio Konservatorijoje, kur jo mokytoju buvo ižymus rusų smuikininkas ir pedagogas prof. Igor Bezrodnyj. Jam vadovaujant, R. Katilius siekė atlikimo meistriškumo besimokydamas aspirantūroje.

Dar studijų metais R. Katilius tapo dviejų smuikininkų konkursų Helsinkyje (1970) ir Monrealyje (1972) nugalėtoju. Būdamas pirmuoju smuiku Maskvos Konservatorijoje studentu ir aspirantu kvartete, R. Katilius laimėjo pirmąsias vietas Belgrado (1971) ir Bratislavos (1972) konkursuose.

R. Katilius surengė daug solo ir simfoninių koncertų Baltijos valstybėse, Rusijoje, Lenkijoje, Čekoslovakijoje, Vengrijoje, Jugoslavijoje, Suomijoje, Švedijoje, Danijoje, Vokietijoje, Šveicarijoje, Prancūzijoje, Ispanijoje, Italijoje, Izraelyje, JAV, Kanadoje, Meksikoje ir kitose šalyse. Jis dalyvavo tokiuose muzikos festivaliuose kaip Tarptautinis d'Echternach festivalis, Helsinkio festivalis, Festival Internationale de las artes Monterrey, Prahos pavasaris, Budapešto šiuolaikinės muzikos festivalis, Saison Balte-92 Prancūzijoje, Baltisk Festival 92 Švedijoje ir kituose. Jam teko koncertuoti su daugeliu orkestrų, tarp jų buvusių SSRS valstybinių orkestrų, Leningrado filharmonijos orkestru, Centrinės televizijos ir radijo Didžiuoju simfoniniu orkestru, Danijos radijo orkestru, Lietuvos Nacionaliniu simfoniniu orkestru ir kt.

y-
li-
ul
u,

DIMITRIS MARINOS - tikras savojo instrumento virtuozas. Kritikai palankiai vertina jo techninių bei atlikėjiškų stilių, D. Marinosa koncertus apibūdindami kaip "fenomenalaus virtuozišumo reiškinį". Muzikantas įrodo, kad mandolina, atgaivinta iš folkloro tradicijos, gali būti puikiai tinkama šiuolaikiniams žanrui. The Philadelphia Inquirer nesenai rašė, kad Marinosa "akina savo klausytojus... ir stulbina juos savo muzikalumu, kuriuo lyg atremia sudėtingas C. P. First kompozicijas". Apie C. P. First *Tantrum* (skambėjusi praėjusių metų "Gaidoje") kritikai pažymi, kad "nors pjesėje muzikos pakaktų dviems muzikantams, Marinosa ją įveikia vienas".

D. Marinosa koncertavo Prancūzijoje, Vokietijoje, Graikijoje, Turkijoje, Kipre, Lietuvoje, yra grojės daugelyje prestižinių JAV koncertų salių. D. Marinosa koncertavo su *Chicago 20th Century Music Ensemble, the University of Chicago Ensemble*, bei kitomis įdomiomis JAV naujosios muzikos grupėmis.

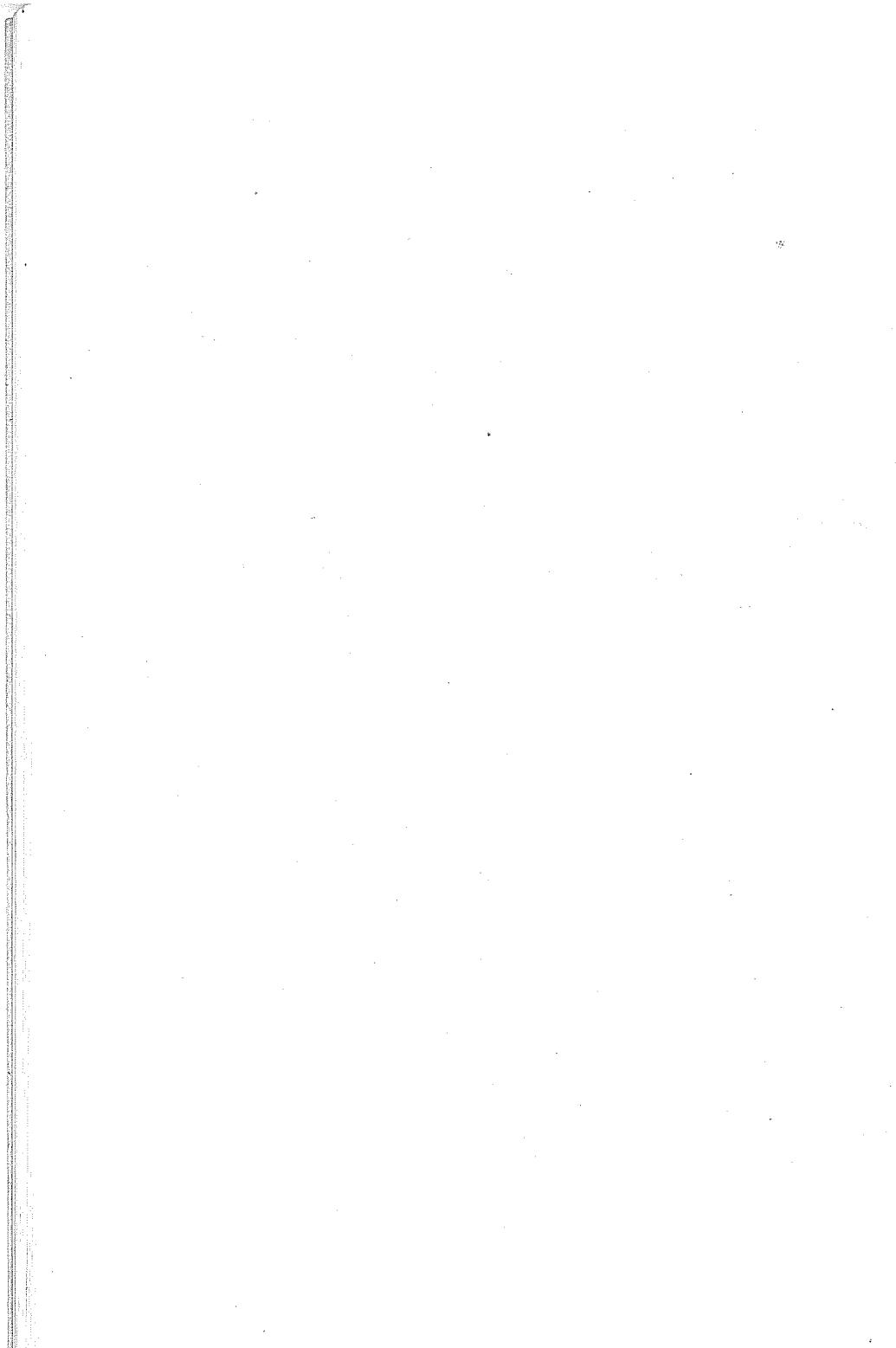
Yra padaręs įrašų CBS įrašų studijoje, išleidęs CD Prancūzijoje.

GEDIMINAS DERUS 1982 m. baigė M. K. Čiurlionio meno mokyklą, 1989 m. Lietuvos valstybinėje Konservatorijoje S. Sondeckienės violončelės klasę. Tais pačiais metais Kišiniovo tarprespublikiniame jaunujujų atlikėjų konkurse laimėjo antrąją premiją. Šiuo metu G. Derus groja Lietuvos Nacionaliniame simfoniniame orkestre. Violončelistas mielai atlieka šiuolaikinę muziką. Šių metų festivalyje *Jauna Muzika* su kolegomis griežė to paties autoriaus Piers Hellawell styginių kvartetą.

—
e-
cs
sū
rs

))
r-
as

)
e,
e,
i-
al
s
ir
/-
o
u

Gruodžio 8

19.00 val.

Lietuvos Nacionalinė
filharmonija

Birutė Vainiūnaitė	<i>fortepijonas</i>
EX TEMPORE	
Gintarė Skéryté	<i>sopranas</i>
Arūnas Šlaustas	<i>fortepijonas</i>
Vytautas Pilibavičius	<i>trombonas</i>
Arnoldas Gurinavičius	<i>kontrabosas</i>
Arūnas Dikčius	<i>fortepijonas</i>

Vytautas Montvila

** *Laisvės sonata fortepijonui* (1990-94)

Vytautas Laurušas

Baltasis preliudas ir fuga (1993)

** Juodasis preliudas ir fuga (1993)

Jurgis Juozapaitis

** *Kaleidofonija Nr. 2* (1994)

(Ménulio šarada)

Ričardas Biveinis

Sapnai (1989)

Anatolijus Šenderovas

* *M.K. Čiurlionio eskizai* (1994)

Snieguolė Dikčiūtė

Fomalhautas (1992)

PERTRAUKA

Feliksas Romualdas Bajoras

** *Trys sonetai R. Dambrauskaitės žodž.* (1993)

Edisonas Denisovas

Choralas ir variacijos

Julius Juzeliūnas

Melika (1993 II redakcija)

VYTAUTAS MONTVILA (g. 1935 Kaune) 1954 m. baigė Kauno J. Gruodžio muzikos mokyklą. 1959 Lietuvos valstybinės Konservatorijos fagoto klasę. 1959-1964 m. studijavo Konservatorijoje kompoziciją (J. Juzeliūno kl.). Nuo 1959 m. dirbo Televizijos ir radio komitete muzikos redaktoriumi, 1961-1975 m. - garso režisieriumi. Nuo 1975 m. Lietuvos Kompozitorų sąjungoje dirba konsultantu. Svarbesni kūriniai: *Gotiškoji poema*, simfoniniam orkestrui (1970), *Chorai*, simfoninė poema (1971), *Šventinė poema* simf. orkestrui (1972), *M. K. Čiurlionis*, kantata chorui ir simf. orkestrui (M.K. Čiurlionio laiškų tekstai) (1975), *Koncertas fortepijonui su orkestru* (1982), *Bokštų sonata* (1979), *Aušros sonata* (1984), *Jūros sonata* (1986), sonatų triptikas fortepijonui, *Sonata vargonams* (1983), *Aukuro sonata* kanklių trio (1984), *Vizijų kantata* mišriam chorui a capella liaudies žodž. (1986). *Atgimimo simfonija* (1988).

Laisvės sonata (1990-1994) dviejų dalių: I Nepriklausomybės varpas, II Laisvės ugnis. Sonatą apibūdinti tiktų poeto B. Balučio žodžiai: *O skambink, varpe, per amžius vaikams Lietuvos, kad laisvės nevertas, kas negina jos.*

Norėčiau padėkoti pianistei Birutei Vainiūnaitei už šios sonatos premjerą.

Vytautas Montvila

VYTAUTAS LAURUŠAS (g. 1930 Šiaulių) baigė Šiaulių muzikos mokyklą, 1956 m. Lietuvos valstybinėje konservatorijoje J. Juzeliūno kompozicijos klasę. Kurį laiką dirbo radio muzikos redaktoriumi, vėliau Lietuvos Kompozitorų sąjungoje konsultantu. 1963-1975 m. buvo Lietuvos akademinių operos ir baletų teatro direktorių. 1971-83 Kompozitorų sąjungos pirmininkas. 1983-94 m. Lietuvos valstybinės Konservatorijos vėliau Muzikos Akademijos Rektorius.

Svarbesni kūriniai: *Sonata smuikui ir fortepijonui* (1964), *Ažuolų vainikas*, kantata dviem solistams, mišriam chorui ir simfoniniams orkestrui J. Nekrošiaus žodž. (19740, *Paklydė paukščiai*, opera A.

Kalinausko ir E. Matuzevičiaus libretu (1967), *Sonata smuikui solo* (1977), *Styginių kvartetas* (19879), *Liepsnoja naktis*, kantata sopraniui ir styginių kvartetui E. Mieželaičio žodž. (1982), *Sonata vargonams* (1983). *Liaupsės saulei* mišriam chorui (1989), *Spalvų polifonija* fortepijonui (1993).

Spalvų polifonija - tai šeši preliudai ir fugos fortepijonui. Komponuodamas šį kūrinį autorius rēmėsi serijine technika, preliudų ir fugų pavadinimams parinko tam tikras spalvas. Jos parinktos neatsitiktinai. Viena ar kita spalva lémė kūrinio struktūros, nuotaikų kaitą bei tempus.

Vytautas Laurušas

JURGIS JUOZAPAITIS (g. 1942, Pikuolių km. Šiaulių raj.) baigė Lietuvos Valstybinės Konservatorijos prof. Juliaus Juzeliūno kompozicijos klasę (1968). 1969-1977 m. - Lietuvos TVR garso režisierius. 1977-1991 m. dirba tik kūrybinį darbą. Nuo 1991 m. iki dabar dėsto Lietuvos Muzikos Akademijoje. 1978 m. už simfoniją Rex paskirta Lietuvos valstybinė premija.

Svarbesni kūriniai: 6 simfonijos, simfoninė poema *Vitražai* (1970), *Muzika fleitai, altui, violončelei, fortepijonui ir mušamiesiems* (1970), *Sonata smuikui* (1972), opera *Marių paukštė* (S. Gedos libr., 1976), *Diptychum* pučiamujų kvintetu (1977), penkios metamorfozės fleitai (obojui) *Afrodité* (1978), *Siuita* varinių pučiamujų kvintetu (1980), *Styginių kvartetas Nr.2* (1980), baletas *Andromeda* (1982), kamerinė kantata *Už atsiminimų tvoros* (A. Gustas ž., 1984), *Perpetuum mobile* styginių orkestrui (1988), *Trys monologai* smuikui (1989), *Dionysia* simfoniniam orkestrui (1992), *Vainikas išėjusiems* simfoniniam orkestrui (1992). *Kaleidofonija Nr. I* fleitai, basklarne-tui ir fortepijonui (1992), *Monologai* smuikui solo (1993), *Kontrastine muzika* smuikui ir simfoniniam orkestrui (1993), *Kaleidofonija Nr. 2* fortepijonui (1994), *Kaleidofonija Nr.3* styginiams (1994).

Kaleidofonija Nr. 2 (Mėnulio šarada) - vienos dalies kūrinys fortepijonui. Jo koncepcija - nesikartojimas, kaleidoskopiškas kitimas ir vystymasis. Kūrinį sudaro 31 raidėmis žymėtas segmentas, kurių kiekvienas atitinka vieną mėnesio dieną, o ciklai - mėnulio fazes. Galimos atlikimo versijos: I. Nuo A iki Z, II. Laisvas segmentinių serijų pasirinkimas., II. Atskirų žodžių sudarymas iš žymėtų segmentų, IV. Versija dviems fortepijonams.

Jurgis Juozapaitis

RIČARDAS BIVEINIS (g. 1956) baigė Maskvos konservatorijos fortepijono (1979) ir Lietuvos muzikos Akademijos kompozicijos (1987) klases. Dabar joje dėsto fortepijoną. Nuo 1994 m. Lietuvos Muzikos Akademijos fortepijono ir muzikologijos fakulteto dekanas.

Svarbesni kūriniai: *Sonata smuikui ir fortepijonui* (1986), *Muzika Nr. 1* smuikui ir altui (1987), *Sapnai* fortepijonui (1987), *Muzika Nr. 2* klarinetui, smuikui, altui, violončelei ir fortepijonui (1988), *Veidrodžiai* sopranui ir fortepijonui (R. M. Rilké's ž., 1988), *Jūs mégstate džiazą?* smuikui ir fortepijonui (1988), *Sonata dviem fleitoms* (1989), *Vizija* fortepijonui (1989), *Sonata fortepijonui P. Picasso paveikslų motyvais* (1989).

Sapnai (1989) - tai šešių kontrastingų vaizdų mozaika, trunkanti vos keturias minutes: 1. Prieš užmiegant 2. Ledo pilis 3. Kibirkščiu šokis 4. Įkyri mintis 5. Dykumos lietus 6. Pabudimas. Kūrinys 1994 metais Švedijoje tarptautiniame Witoldo Lutaslawskio kompozicijos fortepijonui konkurse pažymėtas 4 premija.

Ričardas Biveinis

ANATOLIJUS ŠENDEROVAS (g. 1945) Baigė Lietuvos Muzikos Akademijos prof. E. Balsio kompozicijos klasę. 1967 m. Stažavosi Izraelyje S. Rubino Muzikos Akademijoje (1990 m.) 1994- 1995 m. - Aukščiausio laipsnio Valstybės stipendiatas. A. Šenderovas - 3-jų baletų, 3-jų simfonijų, stambių vokalinių ir kamerinių kūrinių auto-

rius. Jo kūriniai skambėjo daugelio Europos šalių koncertų salėse. JAV, Japonijoje, Izraelyje; buvo atlikti tarptautiniuose muzikos festivaliuose Vokietijoje, Liuksemburge, Didžiojoje Britanijoje, Lenkijoje, Čekoslovakijoje ir kitur.

Svarbesni kūriniai: *Kvartetas* keturioms violončelėms (1967), *Sinfonija nr. I* (1972), *Sonata* violončelei ir mušamiesiems (1974), *Sinfonija nr. 2* kameriniam orkestrui (1975), vokalinė-simfoninė poema *Ikarus* mišriam chorui ir simfoniniams orkestrui (E. Mieželaičio ž., 1975), *Styginių kvartetas nr. I* (D. Šostakovičiaus atminimui, 1976), *Keturi Sigito Gedos eilėraščiai* sopranui ir styginių kvartetui (1978), kamerinė kantata *Aš esu Niekas* sopranui, skaitovei ir instrumentiniams ansambliui (S. Gedos ž., 1979), *Mergaitė ir Mirtis*, 3v. baletas (U. Vilimaa libr., 1981), kantata *Vai graži graži mūsų žemele* tenorui, berniukų chorui ir simfoniniams orkestrui (ivairių poetų tekstai, 1982), *Sinfonija nr. 3* kameriniam orkestrui (1983), *Fortepijoninis trio nr. 2* (S. Vainiūno atminimui, 1984), *Styginių kvartetas nr. 2* su klavesinu ir varpeliais (1986), *Marija Stuart*, 2v. baletas (U. Vilimaa libretas, 1987), baletas vaikams *Žaliabarzdis* (1991), *Simeni chachotam al libecha...* sopranui, bosui, mušamiesiems solo ir simfoniniams orkestrui (pagal Giesmių giesmę hebrajų kalba, 1992).

M. K. Čiurlionio eskizai - 10 pjesių rinkinys: sukurtas M. K. Čiurlionio eskizų motyvais (atspausdinti leidinyje Mikalojus Konstantinas Čiurlionis, Vilnius, Vaga, 1977 m.). Autorius numato laisvą pjesių atlikimo tvarką, gali būti atliktos ne visos pjesės (bet ne mažiau kaip trys). Tempo ir dinamikos nurodymus galima traktuoti laisvai. Atlikėjas sukuria savitą šio kūrinių versiją. Už ši kūrinį tarptautiniame Witoldo Lutolawskio fortepijono kompozicijų konkurse Švedijoje, Kilo mieste (1994), kompozitorius buvo apdovanotas Garbės diplому.

Anatolijus Šenderovas

SNIEGUOLĖ DIKČIŪTĖ (g. 1966, Vilniuje) mokėsi M. K. Čiurlionio meno mokykloje bei J. Tallat-Kelpšos aukštėsniojoje muzi-

kos mokykloje, kurią baigė 1986 m. 1986-1992 m. studijavo kompoziciją Lietuvos valstybinėje Konservatorijoje, O. Balakausko klaseje. 1991-92 metais tarptautiniuose kompozitorų kursuose pas M. Lindbergą, M. Stropą, W. Lutosławskį, K. Pendereckį ir kt. kompozitorius studijavo kompiuterinę (IRCAMo studijoje) bei rytų šalių muziką. 1990-94 m. dalyvavo visuose penkiuose *Muzikinio veiksmo festivaliuose*. 1994 m. S. Dikčiūtei paskirta *Tylos* premija.

Svarbesni kūriniai: *Ideomocija* styginių kvartetui ir saksofonui (1987), *Interferencija* trombonui ir kameriniam orkestrui (1987), *Artava* vargonams, dviems smuikams, ir septyniems trombonams (1988), *Amalgama* styginių kvartetui (1989), *Metafonija* simfoniniam orkestrui (1992), *Fomalhautas* fortepijonui solo (1992), *Solitude* fleitai solo (1992), devyni muzikinio veiksmo projektais.

Fomalhautas (1992) Keturi Žuvų žvaigždynai turi juos atitinkančias muzikines struktūras - modusus "Fomalhaute" (Fomalhautas - Pietų Žuvies žvaigždynui priklausanti žvaigždė, 15 kartų ryškesnė už saulę). Pagal dėstymo būdą kūrinys skyla į tris padalas. Pirmoje eksponuojamos Pietų Žuvij, Aukso Žuvij ir Žuvies atitinkančios dvitonės struktūros. Antroje - įvairių registrinių kombinacijų ir skirtingo pasikartojimo principo pagalba - plėtojama Skraidančios Žuvies garsinė medžiaga, jungianti savyje ir pirmus tris žvaigždynus simbolizuojančią struktūrą garsus. Tokiu būdu Skraidančios Žuvies eilėgarsį sudaro septynių skirtingu tonų seką. Likusieji penki temperuotame derinime esantys tonai įvesti dviejose trečios padalos pradžioje esančiose intermedijose, po kurių grįžta naujai pateiktos Pietų Žuvies, Aukso Žuvies ir Žuvų dvitonės struktūros. Kodos vaidmenį atlieka registrinis "Žuvų" išpletojimas, dar kartą rodantis, ką gali du garsai muzikoje...

Dar vienas aspektas, svarbus šiam kūriniui - vaizdinė pusė, reikalaujanti iš atlikėjo ir tam tikros vaidybos, kuri, vienu atveju, papildo garsinį suvokimą jadesiu arba, kitu atveju, stimuliuoja suvokėjo vaizduotę, kai jadesys yra, bet lauktas garsas nepasigirsta.

Tomas Žiburkus

FELIKSAS ROMUALDAS BAJORAS (g. 1934.), Alytuje) baigė Lietuvos valstybinės Konservatorijos prof. Aleksandro Livonto smuiko (1957) ir prof. Juliaus Juzeliūno kompozicijos (1963) klasės. Grojo Lietuvos filharmonijos simfoniniame ir TVR estradiniame orkestruose. Nuo 1965 m. - Lietuvos Jaunimo teatro muzikinės dalies vedėjas. 1984-1988 m. gyveno JAV. Šiuo metu dėsto Lietuvos Muzikos Akademijoje ir dirba Lietuvos Akademinių dramos teatro muzikinės dalies vedėju.

Svarbesni kūriniai: *Veiksmažodžių siuita* styginių orkestrui (1966), *Sakmių siuita* balsui ir fortepijonui (liaudies šakmių tekstais, 1969), *Simfonija nr. 2 Stalaktitai* styginių orkestrui (1970), *Simfonija nr. 3* (1972), *Vilniaus kvartetas* (diptikas styginių kvartetui, 1975), *Siuita septyniems* (Muzika septyniems) altinei fleitai, fleitai picc., smuikui, kontrabosui, fortepijonui, klarnetui, el. klaviatūrai, skrabalams, trims lūpinėms armonikoms, dvieim lumzdeliams, dūdelei, kelmui (1975), *Vestuvinės dainos* balsui ir instrumentų ansambliai (1977), *Auki, auki žalias beržas* balsui ir styginių orkestrui (1978), Sonata smuikui ir fortepijonui *Prabėgę metai* (19798), oratorijs *Varpo kėlimas* solistams, mišriam chorui ir simfoniniam orkestrui (j. Strielkūno ž., 1980, II red. 1981), *Triptikas* balsui, fleitai, smuikui ir violončelei (M. Martinaicio ž., 1981), opera *Dievo avinėlis* (R. Šavelio libr., 1982), *Kalendorinės dainos* balsui, fleitai, obojui, violončelei, fortepijonui (1983), *Simfonija-diptikas* (1984), *Paslaptis* mišriam chorui a cappella (J. Gutausko ž., 1984), *Pabudimas* sopranui, mecosopranui, tenorui, bosui, smuikui, violončelei, sintezatoriui (1989), *Choreografinės variacijos* sintezatoriai (1990), *Missa in musica* sopraniui, kontrabosui trombonui ir fortepijonui (1991).

Trys sonetai sukompunuoti 1993 m. Ritos Dambrauskaitės tekstu. Koncernte skambės antroji šio kūrinio versija (I-oji parašyta balsui su vargonais).

JULIUS JUZELIŪNAS (g. 1916) baigė Kauno valstybinės Konservatorijos prof. J. Gruodžio kompozicijos klasę ir Sankt Peterburgo

konservatorijos aspirantūrą. Nuo 1952 m. dėsto Lietuvos Muzikos Akademijoje (nuo 1970 m. profesorius). Apdovanotas Lietuvos nacionaline premija (1991) už *Lygumų simfoniją*. Jo kūriniai atliekami daugelyje pasaulio šalių.

Kūrybai būdinga konstruktyvizmas, sasajos su lietuvių muzikiniu folkloru (ypač su monodinėmis dainomis ir sutartinėmis), polinkis į stambios formos instrumentinius žanrus. Iki 1960 vyravo neoromantinio stiliaus bruožai, būta neoklasicizmo elementų; nuo 1980 dar ir Rytų tautų muzikos motyvų.

Teorinėms problemoms skirta knyga *Akordo sandaros klausimu* (1972). Humanitarinių mokslų habilituotas daktaras.

Svarbesni kūriniai: operos *Sukilėliai* (1957), *Žaidimas* (1969), baletas *Ant marių kranto* (1953), 6 simfonijos (1948, 1948, 1965, 1974, 1982, 1991), simfonija-oratorija *Cantus magnificat* mecosopranui, balsui, 2 chorams, vargonams ir simfoniniam orkestrui (1979), simfoninė poema *Pelenų lopšinė* (1963), siuita simfoniniam orkestrui *Afrikietiški eskizai* (1961), *Koncertas* vargonams, smuikui ir styginių orkestrui (1963), *Concerto grossso* kameriniams orkestrui (1966), *Koncertas* klarnetui ir styginių orkestrui (1985), *Dėkojimas* violončeliui ir styginių orkestrui (1992), *Simfonija* vargonams (1983), 4 styginių kvartetai (1962, 1966, 1969, 1980), *Ragamalika* pučiamųjų kvintetui (1982); Sonatos: fortepijonui Nr.2 (1986), smuikui ir fortepijonui (1972), smuikui ir violončeliui (1977), obojui ir klarnetui (1971), valtornai (1975), *Melika* sonata balsui ir vargonams (1973); *Gelių kalbėjimas* kantata soprano ir styginiam arba vargonams (1985), *Flobo-Clavio* fleitai, obojui, klavesinui ir violončeliui (1987).

Algirdas Ambrasas

Sonata *Melika* 1973 metų kūrinys balsui ir vargonas, grindžiamas to meto kompozitoriaus naudojama muzikine kalba, išryškinant trichordinius kompleksus. Vokalo partijos poetinis tekstas - sutartinėms būdingi garsažodžiai, neturintys konkrečios žodinės prasmės, tačiau padedantys išryškinti dvasines būsenas. I dalis - *Linagauda* - Susi-

kaupimas. Epiškai formuojama trijų dalių forma, II dalis - *Judabra* - Nerimas. Dramaturgiškai reikšmingiausia ciklo dalis, III dalis - *Sadula* - Ilgesys. Grąžina ramią pirmosios dalies muziką.

1993 metų *Melikos* redakcija - autoriaus perkomponuota balsui su trombonu, kontrabosu ir fortepijonu (klavesinu).

Julius Juzeliūnas

BIRUTĖ VAINIŪNAITĖ 1970 m. baigė Lietuvos valstybinę Konservatoriją, 1972 m. - Maskvos Konservatorijos aspirantūrą. 1975 m. ji studijavo Paryžiuje pas V. Perlmuter. Atlikėja skambina ne tik solo, bet ir su įvairiausiais ansambliais, orkestrais. Gastrolavo JAV, Prancūzijoje, paskutiniu metu dalyvavo festivalyje *Jauna Muzika*, rengia kasmetinius rečitalius Paryžiuje, dėsto Lietuvos Muzikos Akademijoje.

B. Vainiūnaitė - viena iš gyvybingiausių lietuvių muzikos propaguotojų, dalyvavusi daugelyje festivalių, kuriuose skambėjo lietuviška muzika.

EX TEMPORE susikūrė 1991 m. Ansambilio sudėtis: Gintarė Skérytė (sopranas), Vytautas Pilibavičius (trombonas) Arnoldas Gurinavičius (kontrabosas), Arūnas Šlaustas (fortepijonas). Visi šie muzikantai baigė Lietuvos Muzikos Akademiją.

Ex Tempore nariai atlieka įvairaus stiliaus muziką. Jie dalyvavo džiazo festivaliuose *Naujoji teritorija* Kijeve, *Arhus* festivalyje Danijoje, Vilniaus *Forum-93*, Kauno *Jazz-93*. Vis dėlto Pastaraisiais metais didžiausią dėmesį skiria šiuolaikinėi muzikai - G. Ligeti, K. Stockhausen, P. Boulez, L. Berio, H. Lachenmanno, o taip pat Baltijos šalių kompozitorių (F. Rabe, P. Vasks) kūriniams.

Ansamblis taip pat atlieka lietuvių kompozitorių O. Balakausko, F. Bajoro, V. Bartulio, B. Kutavičiaus, R. Merkelio, A. Martinaičio, N. Valančiūtės kūrinius. Ex Tempore buvo kviečiamas dalyvauti šiuolaikinės muzikos festivaliuose Lietuvoje (*Gaida ir Jauna muzika*), taip pat keliuose kitų Europos šalių festivaliuose. Šių metų festivalyje su EX TEMPORE koncertuoja ir pianistas Arūnas Dikčius.

Gruodžio 9

19.00 val.

Lietuvos Nacionalinė
filharmonija

Vilniaus savivaldybės
Kamerinis choras

JAUNA MUZIKA
Dirigentas Vaclovas Augustinas

Lars Edlund
Gloria (1969)

Arvo Pärt
* *Sieben Magnificat-Antiphonen* (1988)

György Ligeti
* *Drei Phantasien* (1982)

Sven-David Sandström
Agnus Dei (1981)

PERTRAUKA

Arvo Pärt
* *Summa* (1980)

György Ligeti
Lux Aeterna (1966)

Mindaugas Urbaitis
** *Lacrimosa* (1991-94)

Algirdas Martinaitis
** *Septyni gyvulizmo priesakai* (1994)

LARS EDLUND (g. 1922 Karlstade, Švedija) Studijavo Arvikoje, vėliau - Valstybinėje Muzikos Akademijoje Stokholme fortepijono klasėje (1942-47). Išlaikė muzikos mokytojo egzaminus, gavo vargonininko ir chorvedžio diplomus. Vargonavo Tranås ir Sioderteljėje (1948-60). Iki 1971 m. dėstė valstybinėje Muzikos Akademijoje Stokholme. Vėliau pasišventė kompozicijai, kūrinių atlikimui ir dirigavimui. L. Edlundas - vienas žymiausių švedų choro muzikos kompozitorių. Jo kūriniai grindžiami šiuolaikine vokaline technika bei klasteriais, priešpastatomais tradicinės choro muzikos pasažams. Melodingos eilutės dažnai sudaro ilgas kantilenas, svyruojančias tarp grigališkosios tradicijos ir ankstyvojo baroko, ypač Monteverdi polifonijos.

Dvasinę Edlundo muzikos dimensiją sustiprina atidžiai parinkti tekstai.

Gloria yra Šv. Mikalojaus mišių dalis (1969).

ARVO PÄRT (g. 1935 Paide, Estija) kompoziciją studijavo Talino Konservatorijoje pas Heino Ellerį. 1958-67 m. dirbo Estijos radijuje garso režisieriumi. 1980 m. su šeima emigravo į Vieną. 1981 m. kaip Deutscher Akademischer Austauschdienst stipendininkas atvyko į Vakarų Berlyną. A. Pärtas yra daugelio premijų laureatas, buvo Austrijos Kultūros ministrijos, Heinricho Stroblo fondo, Musagetis instituto Ciuriche stipendininku. Savo kūrybinę karjerą pradėjo komponuodamas neoklasicistiniame stiliuje. Dirbdamas radijuje susipažino su šiuolaikinio avangardo stilistine technika bei kūrybos būdais. Neatsiduodamas tik radikaliomis tendencijoms, prisitaikė kai ką ir sau. Po ilgesnės kūrybinės pertraukos, kurios metu intensyviai studijavo viduramžių muziką, sukūrė savo naują, individualų stilių *tintinnabuli*. Geriausiai ši stilių charakterizuojama griežta forma, paaprastumas bei harmoninė pusiausvyra.

Svarbesni kūriniai: *Perpetuum mobile* orkestrui (1963), *Credo* fortepijonui, mišriam chorui, ir orkestrui (1968), *Tabula rasa* dviems smuikams, styginių orkestrui, ir preparuotam fortepijonui (1977), *Fratres*, tribalsė muzika seniems arba naujiems instrumentams

(1977), *Cantate Dominum canticum novum*, 95 Psalmė vokalui ir instrumentams (1977), *Missa sillabica* vokalui ir instrumentams (1977), *Koncertas* smuikui, violončelei ir kameriniam orkestrui (1980), *De Profundis* vyrų chorui, vargonams ir mušamiesiems ad libitum (1980), *Summa* tenorui, baritonui, seniems arba naujiems instrumentams (1980), *Cantus in Memory of Benjamin Britten* styginiams ir varpams (1980), *Passio Domini nostri Jesu Christi secundum Joannem* tenorui, bosui, vokaliniam kvartetui, chorui, vargonams ir instrumentams (1982), *Wenn Bach Bienen gezüchtet hatte* fortepijonui, styginių orkestrui ir pučiamujų kvintetui (1980-84), *Te Deum* trims chorams ir styginiams (1984), *Stabat Mater* sopranui, altui, tenorui, smuikui, altui, violončelei (1985), *Sieben Magnificat-Antiphonen* mišriam chorui a capella (1988), *Berliner Messe* chorui arba solistams ir vargonams arba styginių orkestrai (1990-91), *Litanies prayers of st. John Chrysostom for each hour of the day and night* solistams, chorui ir orkestrui (1994).

Septynios antifonas Magnificat (1988) buvo sukurtos RIAS užsakymu, RIAS kamerinio choro jubiliejui. Šiam kūriniui autorius iš Seinojo Testamento atrinko giesmių tekstus (VII amžius), kurie dėl savo savo šlovinančio pobūdžio buvo vadinti antifonomis "o". Giesmių tema - Mesijo garbinimas ir prašymas ateiti.

Summa (1980) buvo sukomponeuota dar Estijoje. Kompozitorius rašo: "Norėjau parašyti muziką Credo tekstui, tačiau dėl cenzūros negalėjau taip šio kūrinio pavadinti. Todėl Summa yra užšifruotas Credo pavadinimas".

GYÖRGY LIGETI (g. 1932 Discöszentmartön, Rumunija), kompoziciją studijavo Budapešto Muzikos Akademijoje pas S. Veressą ir F. Farkasą. Čia pat 1950-56 m. dėstė muzikos teoriją. 1957-58 gyveno Kiolne ir dirbo Westdeutscher Rundfunk elektroninėje studijoje. 1959 apsistojo Vienoje. 60-aisiais nuolat dėstė Darmštato kursose bei Stokholmo Muzikos Akademijoje. Vedė kompozitorų kur-

sus Bilthovene, Essene, Jyväskyla, Tangelvude, Siene, Aix-en-Provence. 1969-73 kaip Deutscher Akademischer Austauschdienst stipendininkas gyveno daugiausia Vakarų Berlyne. 1972 metus kaip composer - in - residence praleido Kalifornijoje, Stanfordo Universitete. Nuo 1973 m. profesoriauja Hamburge Hochschule für Musik. G. Ligeti - daugybės premijų laureatas (tarp jų Beethovenpreis der Stadt Bonn, Berliner Kunstreis, Bachpreis der Stadt Hamburg, Prix Maurice Ravel, Prix Arthur Honegger, Grawemeyer Award), ordino Pour le merite kavalierius, Vakarų Hamburgo, Miuncheno Menų Akademijų narys, MTMW garbės narys.

Svarbesni kūriniai: *Šešios bagateles* pučiamujų kvintetui (1953), I styginių kvartetas *Metamorphoses nocturnes* (1953-54), *Nacht. Morgen* chorui a capella (1955), *Apparitions* orkestру (1958-59), *Atmospheres* orkestру (1961), *Aventures* ir *Nouvelles Aventures* 3 dainininkams ir 7 instrumentininkams (1962-65), *Requiem* sopranui ir mecosopranui solo, 2 mišriems chorams ir orkestru (1963-65), *Koncertas violončelei* (1966), *Lux Aeterna* 16 balsų mišriam chorui (1966), *Lontano* orkestru (1967), II Styginių kvartetas (1968), *Ramifications* styginių orkestru arba 12 styginių instrumentų solo (1968-69), *Kamerinis koncertas* (1979), *Dvigubas koncertas* fleitai, obojui ir orkestru (1971-72), *San Francisco Polyphony* orkestru (1973-74), *Le Grand Macabre*, dviejų veiksmų opera (1974-77), *Passacaglia ungherese* klavesinui (1978), *Magyar Etüdök* chorui a capella (1982), *Drei Phantasien nach Friedrich Hölderlin* 16 balsų mišriam chorui (1983), *Etudes pour piano*, premier livre (1985), *Koncertas fortepijonui ir orkestru* (1985-88), *Nonsense Madrigals* 6 vyrų balsams a capella (1988), *Koncertas smuikui ir orkestru* (1990).

Trys fantazijos (1982, Friedricho Hölderlino žodž.) - tai duoklė ilgametei vengrų a capella choro muzikos tradicijai ir kartu lyg gržimas į *Lux Aeterna* laikus. Kūrinyje panaudojami keli gražiausi ir sugestiviausiai Hölderlino poezijos posmai, eilutės ar fragmentai. Tekstas, emocijų ir muzikinių vaizdų srautas susilieja į dramatišką simbiozę,

kurios polifoninės struktūros persipina taip įmantriai, jog atrodo, kad jų neįmanoma atliliki.

Lux Aeterna - didelė įkvepianti polifoninė 16 balsų freska, kurioje slypi gilus stilistinis autoriaus šifras: sonoristiniai skambesiai, kurių raida sąlygota vertikaliu balsų judėjimu artimiausiais intervalais. Šiai puikiai giesmei reikalinga tikslai intonacija, griežta dainavimo disciplina bei ypatingas jausmingumas, išprasminantis keistą meditaciją mirčiai.

SVEN-DAVID SANDSTRÖM ⇒ 10 psl.

Agnus Dei (1981) - 16 balsų choro drobė, kuri atveria esmingiausius S.-D. Sandströmo stilistinius bruožus: tai diatoninių klasterių statinys iš visai savarankiškų melodinių linijų su ekstatiškais blyksniais, pabaigoje ištirpstantis dieviškame konsonanse.

MINDAUGAS URBAITIS (g. 1952 Kaune) baigė Lietuvos valstybinės Konservatorijos prof. dr. Juliaus Juzeliūno kompozicijos klasę (1975) ir stažuotę (1977). Dalyvavo ir skaitė paskaitas įvairiose šalyse vykusiuose šiuolaikinės muzikos kursuose ir seminaruose. Lietuvos Muzikos Akademijos docentas, nuo 1991 - Lietuvos Kompozitorų sąjungos pirmininkas, nuo 1994 - LATGA (Lietuvos Autorių teisių asociacijos) prezidentas. M. Urbaičio kūriniai skambėjo daugelyje šalių, o taip pat įvairiuose tarptautiniuose šiuolaikinės muzikos festivaliuose.

Svarbesni kūriniai: *Concerto piccolo* simfoniniam orkestrui (1975), *Invencijos 3-5* obojams (1976), *Quartetto per archi* (1977-78), *Meilės daina ir išsiskyrimas* aukštam balsui ir vėluojančiai sistemai, Antano A. Jonyno ž. (1979), *Trio* trims melodiniams instrumentams (1981-82), *Albumo lapeliai* (Penki paskyrimai Philipui Glassui) mišriems balsams ir vargonams ad libitum (1983-84), *Išvaikščiojau mišką, išvaikščiojau lauką* mišriam chorui a capella, J. Juškaičio ž. (1986), *Bachvariationen* keturiems smuikams arba smuikui ir mag-

netofono juostai (1985-88), *Lietuvių liaudies muzika* 15-kai styginių (1990), *Resignatio* sopranui ir styginių kvartetui, Č. Milošo ž. (1992-93).

Lacrimosa (1991-94) yra parašyta aštuonių balsų mišriam chorui a capella. Kompozicinė technika gimininga kitiems choro kūriniams: maži motyvai ir gamų pobūdžio dariniai vystomi repetityvinėmis, laipsniškomis senkvencijomis ir kartu išlaikoma diatoninė dermė. Vystymo metu muzika vis labiau ir labiau artėja prie W. A. Mozarto *Lacrimosos*, kol pabaigoje suskamba tikroji pastarosios citata, nutekstanti kaip tik toje vietoje, kurioje mirtis sustabdė W. A. Mozarto ranką.

Lacrimosa yra skirta žuvusiems už Lietuvos laisvę. Tuo pačiu kūriny yra ir "Hommage a W. A. Mozart".

Mindaugas Urbaitis

ALGIRDAS MARTINAITIS (g. Raseinių raj., Paserbenčio k.) baigė Lietuvos konservatorijos prof. Eduardo Balsio kompozicijos klasę (1978).

Svarbesni kūriniai: *Paskutinių sodų muzika* obojui, violončelei, fortepijonui ir mušamiesiems (1979), *Rojaus paukščiai* elektroviolončelei ir fonogramai (1981), kantata-koncertas *Cantus ad Futurum* dviem sopranaams, fleitai, obojui, violončelei, klavesinui ir vargonams, A. Martinaičio ž. (1982), penkių dainų ciklas *Paserbenčio dainos* mišriam chorui, M. Martinaičio ž. (1982), *Gyvojo vandens klavyras* dviem fortepijonams ir fonogramai (sintezatoriui arba vargonams, 1983), *Muzikinė auka* obojui, altui, arfa ir keturiems sopranaams, l. l. dainų tekstai (1984), *Fiori di Male Musicali* klarnetui, altui, violončelei ir fortepijonui (1987), melodrama *Oracijus!* moterai ir psich-jazz grupei, M. Martinaičio ir K. Platelio ž. (1989), *Pralkalba į malonujį klausytoją* (I red. 1984) mišriam chorui, vaikų chorui ir solistams, įvairių poetų tekstai (1990), *Sakmė apie šūdvabalį* šešiems balsams ir įvairių instrumentų ansambliai, K. Donelaičio ž. (1990).

JAUNA MUZIKA - tai bendraminčių sambūris, gyvuojantis jau penkerius metus. Choro branduolys dviejų puikių mokyklų - "Ažuoliuko" ir Čiurlionio menų gimnazijos - tandemas. Jauna Muzika nuo pat susikūrimo tapo nauju reiškiniu lietuviškos muzikinės kultūros padangėje, siekiantis paneigtį bet kokius stereotipinius mitus apie neįveikiamą repertuarą praeityje ir šiandien, paskleidę nemažą vertybą, paskatino sukurti naujų. Penkerių metų istorijoje - daugybė laimėtų konkursų, svarbiausi iš jų *C.A.Seghizzi Goricijoje* (1991), *Belos Bartoko Debrecene* (1992), *Pr. Georgi Dimitrovo Varnoje* (1993), kuriamo choras *Jauna Muzika* buvo pripažintas geriausiu Europos metų kameriniu choru ir apdovanotas Grand Prix Europeo. Koncertuota "Wienerfestwoche" Austrijoje, pirmajame Kopenhagos chorų festivalyje, Švedijos chorvedžių suvažiavime Vaxjo 93, dainavo viejoje garsiausiu Europos salių Miunchene "Philharmonie im Gasteig". Neretai choras koncertuoja ir Lietuvoje, šiai metais konkurso keliu jam suteiktas Vilniaus savivaldybės kamerinio choro vardas, Pasaulio lietuvių dainų šventės chorų konkurse *Jauna Muzika* pripažinta geriausia.

Per penkerius metus *Jauna Muzika* sukaupė įvairų ir vertingą repertuarą, tai J. S. Bacho, A. Vivaldi, H. Schützo, J. Brahms, F. Poulenco, A. Schönbergo, O. Messiaeno, G. Ligeti, A. Pärt choriniai kūriniai. Taip pat *Jaunos Muzikos* koncertų Lietuvoje ir svetur programose skamba lietuvių kompozitorų O. Balakausko, F. Bajoro, M. Urbaičio, V. Bartulio, N. Valančiūtės, O. Narbutaitės ir kt. kompozitorų kūriniai.

Jauna Muzika yra tarptautinių choro organizacijų - Tarptautinės chorinės muzikos federacijos ir Europa Cantat - narė.

Chorui vadovauja du buvę "ažuoliukai": meno vadovas Vaclovas Augustinas (g. 1959) su "Jauna Muzika" dirba nuo 1992 m., nuo pat susikūrimo jam direktoriauja Algimantas Gurevičius (g. 1959).

VACLOVAS AUGUSTINAS - kompozitorius, choro dirigentas. 1981 m. baigė valstybinės konservatorijos dirigavimo skyriaus H. Perelsteino klase, 1992 m. kompozicijos skyriaus prof. J. Juzeliūno klase. 1979-82 m. dirbo Ažuoliuko muzikos mokykloje. Nuo 1992 m. kamerinio choro *Jauna Muzika* meno vadovas.